

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Komisie na ochranu
maloletých dňa 7. 6. 2023

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: PGO-RPMS/2023/00601

Programová služba: TV DOMA

Vysielateľ: MARKÍZA – SLOVAKIA, spol. s r.o.

Číslo licencie: TD/7

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Komisia na ochranu maloletých ako orgán príslušný v oblasti ochrany maloletých podľa § 108 ods. 3 zákona č. 264/2022 Z. z. a podľa § 14a zákona č. 40/2015 Z. z. o audiovizii ako orgán pre oblasť ochrany maloletých pri uplatňovaní jednotného systému označovania podľa § 12 zákona č. 40/2015 Z. z. o audiovizii preverila podnet na preverenie evidovaný pod č. PGO-RPMS/2023/00601 smerujúci voči vysielaniu programovej služby TV DOMA vysielateľa MARKÍZA – SLOVAKIA, spol. s r.o. a uznala podnet na preverenie za **neopodstatnený**.

Úloha:

Kancelária Rady oznámi podávateľovi podnetu na preverenie výsledok preverenia podnetu.

T: 19. 6. 2023

Z: PgO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Komisie na ochranu maloletých
dňa 7. 6. 2023

Podnet na preverenie č.	PGO-RPMS/2023/00601 zaevidovaný dňa 29. 3. 2023
Podávateľ:	fyzická osoba
Predmet podnetu:	reklamný oznam - Lidl
Deň a čas vysielania:	29. 3. 2023 o cca 14:21:17 h
Označenie podľa JSO:	bez označenia
Programová služba:	TV DOMA
Vysielateľ:	MARKÍZA – SLOVAKIA, spol. s r.o.
Číslo licencie:	TD/7

Dátum: 31. 5. 2023

OBSAH PODNETU:

„V zmysle § 48 o ochrane maloletých pred programami, videami a med.komercnou komunikáciou, ktoré môžu narušiť morálny vývin maloletých ... poukazujem na reklamu nakupovania čerstvých potravín v reťazci Lidl, ktorá je propagovaná cez osobu babičky, ktorá klame, že podáva príbuzným čerstvé potraviny) chlieb, ovocie, zeleninu) a pritom ich nakupuje v LIDL, skrýva tento fakt pred príbuznými, ktorí prichádzajú práve na návštevu....a tak priamo navádza ku KLAMSTVU každého človeka, ktorý túto reklamu sleduje a nie je vhodná z morálneho hľadiska pri výchove mladých ľudí.“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (účinný od 01. 08. 2022):

§ 62 – Ochrana maloletých

(1) Vysielateľ a poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie sú povinní zabezpečiť, aby programy alebo iné zložky programovej služby alebo audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, ktoré

a) môžu narušiť fyzický, psychický alebo morálny vývin maloletých, boli sprístupnené iba takým spôsobom, aby maloletí nemohli takéto programy alebo iné zložky programovej služby alebo audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie za bežných okolností počuť ani vidieť,

(2) Maloletý na účely tohto zákona je osoba mladšia ako 18 rokov veku.

(3) Zobrazovanie neodôvodneného násillia na účely tohto zákona je šírenie správ, slovných výpovedí alebo obrazov, kde sa násillný obsah dostáva neopodstatnene do popredia vzhľadom na kontext týchto správ, slovných výpovedí alebo obrazov.

(4) Osobné údaje³⁹⁾ maloletých, ktoré zhromaždil alebo inak získal vysielateľ alebo poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie pri zabezpečovaní povinností podľa odseku 1, sa nesmú spracúvať⁴⁰⁾ na obchodné účely.

(5) Zaradenie programu do vysielania v čase od 22.00 h do 6.00 h sa považuje za splnenie povinnosti podľa odseku 1 písm. a).

(6) Vysielateľ a poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie sú povinní určiť vekovú vhodnosť vysielaného alebo poskytovaného programu a typy potenciálne škodlivého obsahu, ktoré sú v ňom obsiahnuté, podľa jednotného systému označovania⁴¹⁾ a dôsledne tento systém uplatňovať.

(7) Ustanovenie odseku 6 sa nevzťahuje na vysielateľa a poskytovateľa audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, ak uplatňujú iný akceptovaný systém označovania.⁴²⁾

(8) Ak vysielateľ alebo poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie uplatňuje iný akceptovaný systém označovania a je osobou uvádzajúcou označovaný komunikát na trh,⁴³⁾ pri určovaní vekovej vhodnosti vysielaného alebo poskytovaného programu a typu potenciálne škodlivého obsahu, ktorý je v ňom obsiahnutý, sa naňho vzťahuje postup a podmienky podľa osobitného predpisu.⁴⁴⁾

(9) Vysielateľ a poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie sú povinní uverejniť označenie vekovej vhodnosti vysielaného alebo poskytovaného programu a typ potenciálne škodlivého obsahu, ktorý je v ňom obsiahnutý, ktoré boli nimi určené podľa odseku 6 alebo odseku 8 alebo boli určené inou osobou uvádzajúcou označovaný komunikát na trh podľa osobitného predpisu.⁴³⁾

(10) Vysielateľ je povinný uverejniť označenie vekovej vhodnosti vysielaného programu a typ potenciálne škodlivého obsahu, ktorý je v ňom obsiahnutý

a) pri vysielaní programu a pri vysielaní upútavky na program; upútavka na program sa označuje rovnako ako program, na ktorý sa vzťahuje,

b) v programovej ponuke vlastného vysielania,

- c) v prehľade programov, ktorý poskytuje na zverejnenie tretím osobám.
- (11) Poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie je povinný uverejniť označenie vekovej vhodnosti poskytovaného programu a typ potenciálne škodlivého obsahu, ktorý je v ňom obsiahnutý, v katalógu programov audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie.
- (12) Vysielaťel' programovej služby je povinný zohľadniť časové zaradenie programov alebo iných zložiek programovej služby, ak má naň vplyv určená veková vhodnosť programov a typ potenciálne škodlivého obsahu, ktorý je v ňom obsiahnutý.
- (13) Podrobnosti o uplatňovaní povinností podľa odsekov 6, 9 až 12 ustanoví všeobecne záväzný právny predpis.⁴⁵⁾
- (14) Ustanovenia odsekov 6 až 10 a 12 sa nevzťahujú na lokálne vysielanie programovej služby ani na programy lokálneho vysielania, ktoré sú poskytované v rámci katalógu programov audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, ak vysielaťel'om programovej služby a poskytovateľ'om audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie je tá istá osoba.

Vyhláška č. 589/2007 Z. z. Ministerstva kultúry Slovenskej republiky z 3. decembra 2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o jednotnom systéme označovania audiovizuálnych diel, zvukových záznamov umeleckých výkonov, multimedialných diel, programov alebo iných zložiek programovej služby a spôsobe jeho uplatňovania (ďalej aj „JSO“)

§ 1

- (1) Audiovizuálne diela, multimedialne diela, programy poskytované prostredníctvom audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie a programy alebo iné zložky televíznej programovej služby sa klasifikujú ako nevhodné a neprístupné pre vekovú skupinu maloletých do 18 rokov, ak obsahujú
- a) zobrazenie násilia na živých bytostiach, najmä zobrazenie krutého ubližovania alebo krutej násilnej smrti človeka bez pocitov ľútosťi, zobrazenie týraných osôb alebo zobrazenie prejavov osôb a skupín s patologickými normami správania,
 - b) vulgárne vyjadrovanie, vulgárne gestá, obscénne vyjadrovanie alebo obscénne gestá,
 - c) zobrazenie prejavov neznášanlivosti alebo nenávisťi, xenofóbie, rasizmu, náboženskej diskriminácie a neznášanlivosti, násilia voči etnickým alebo iným menšinám, zobrazenie šikanovania,
 - d) zobrazenie alebo prezentovanie závislosti, akou je alkoholizmus, fajčenie, drogová alebo hráčska závislosť formou zábavy alebo zobrazenie používania zbrane ako útočného prostriedku formou zábavy,
 - e) zobrazenie erotických pomôcok alebo erotických scén, ktoré sú vyrobené výlučne na prezentáciu erotiky a erotických tém,
 - f) sexuálne scény alebo sexuálne správanie vrátane promiskuitného správania, ktoré sú prezentované ako forma zábavy, scény spojené s prejavmi sexuálneho násilia alebo sexuálnymi deviáciami, alebo
 - g) zobrazenie zámerne vyvolávajúce pocity strachu alebo úzkosti v žánri horor.
- (2) Audiovizuálne diela, multimedialne diela, programy poskytované prostredníctvom audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie a programy alebo iné zložky televíznej programovej služby sa klasifikujú ako nevhodné pre vekovú skupinu maloletých do 15 rokov, ak obsahujú
- a) detailné a naturalistické zobrazenie násilných aktov,
 - b) týranie zvierat,
 - c) sexuálne scény, ktoré sú súčasťou dejovej línie,

- d) zobrazenie alebo prezentovanie formy závislosti, akou je alkoholizmus, fajčenie, drogová alebo hráčska závislosť alebo používanie zbrane ako útočného prostriedku, v ktorom sa spôsobom spracovania niektorá forma závislosti alebo používanie zbrane ako útočného prostriedku schvaľuje, zľahčuje alebo sa vyzdvihuje do popredia,
- e) zobrazenie správania s vysokým rizikom ublíženia na zdraví, pričom toto riziko sa prezentuje ako atraktívne alebo zábavné a správanie je prezentované bez upozornenia na nebezpečenstvo a možné následky tohto správania,
- f) slovnú agresivitu alebo expresívne vyjadrovanie, alebo
- g) vulgárne vyjadrovanie, vulgárne gestá, obscénne vyjadrovanie alebo obscénne gestá, ktoré vzhľadom na ich kontextuálny výskyt, frekvenciu výskytu, spôsob a formu ich spracovania alebo zobrazenia a vzhľadom na charakter, druh, umelecké a morálne poslanstvo diela alebo programu možno považovať za primerané vekovej skupine maloletých od 15 rokov.

§ 4

- 1) Programy alebo iné zložky programovej služby klasifikované ako nevhodné a neprístupné pre vekovú skupinu maloletých do 18 rokov sa zaraďujú do vysielania medzi 22.00 a 06.00 hodinou.
- 3) Programy alebo iné zložky programovej služby klasifikované ako nevhodné pre vekovú skupinu maloletých do 15 rokov alebo ako vhodné pre vekovú skupinu maloletých od 15 rokov sa zaraďujú do vysielania medzi 20.00 a 06.00 hodinou.

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Podávateľ poukazuje na to, že v reklame na obchodný reťazec Lidl osoba babičky zatajuje pred príbuznými fakt, že čerstvé potraviny kupuje v Lidli, a tak „...priamo navádza ku KLAMSTVU každého človeka, ktorý túto reklamu sleduje a nie je vhodná z morálneho hľadiska pri výchove mladých ľudí.“

Monitorovaním vysielania programovej služby TV DOMA zo dňa 29.3.2023 sme zistili, že počas reklamného bloku bolo odvysielané reklamné oznámenie - šot na nakupovanie čerstvých potravín v obchodnom reťazci Lidl a to v čase 14:21:17 h. Reklamný blok bol odvysielaný počas prerušenia programu *Veľvyslancova dcéra*, ktorý bol označený ako nevhodný pre vekovú skupinu maloletých do 12 rokov.

Prepis predmetného reklamného oznamu:

Na obrazovke sa zjavuje záber na sliepku, ktorá zobe na trávinatej ploche. V pozadí je vidieť vidiecky dom. Po chvíli sa na dome otvoria dvere, sliepka prestane zobať, začne kotkodákať a rozbehne sa smerom k domu. Následne kamera sníma staršiu ženu stojacu v otvorených dverách. Na tvári má šibalský výraz. Prestrih. Žena kráča po dvore, v rukách drží zväzok mrkvy s vňaťou. Prestrih. Záber na ženské ruky, ktoré držia zväzok mrkvy s vňaťou. Nahrňajú na ňu zeminu tak, akoby ju chceli zašpiniť. Prestrih. Žena stojí, v rukách stále drží mrkvu a z vňate sa snaží odstrániť drôtik, ktorý je okolo nej. Žena po chvíli dvíha pohľad a kamera následne sníma suseda stojaceho za plotom vo svojej záhrade. Sused uprene hľadá na ženu. Prestrih. Žena stojí uprostred kuchyne. V jednej ruke drží jablčko a v druhej valček na cesto, pričom udiera valčekom do jablčka. Prestrih. Žena pinzetou opatrne vyberá husie pierko z podušky. Prestrih. Žena ukladá husie pierko na vajíčka uložené v miske. Prestrih. Žena stojí pri kuchynskej linke. Na podnose pred sebou má uložený chlieb a posýpa ho múkou. Prestrih. Žena prelieva mlieko z plastovej fľaše do geletky (nádoba na mlieko). Zrazu započuje, ako vonku zatrúbi auto. Preľakne sa. Prestrih. Žena rýchlo vkladá papierovú nákupnú tašku do chladničky. Otočí sa a otvára náruč. Cez dvere vbiehajú dve deti, ktoré sa žene vrhajú do náručia. Za deťmi vchádza

do vnútra muž so ženou. Prestrih. Deti utekajú smerom k stolu, na ktorom je košík. V košíku sú mrkva, vajcia, nádoba s mliekom a chlieb. Prestrih. Žena stojí akoby za dverami a pozerá sa smerom k stolu s košíkom, pri ktorom stoja deti, žena a muž. V strede obrazovky sa nachádza logo spoločnosti Lidl. V dolnej časti obrazovky je drobný text bielym písmom: „*2muse KPIs Monitoring značiek na slovenskom trhu za rok 2022, reprezentatívny online prieskum na parametre „Má čerstvejšie potraviny než iné predajne“ a „Ponúka výroby za najlepšie ceny“ na vzorke 5 100 respondentov. Reprezentatívna vzorka populácie vo veku 15 – 70 rokov, reprezentatívnosť z hľadiska pohlavia, veku, regiónu a veľkosti sídla.“

Žena sa po chvíli otočí smerom k obrazovke. Na tvári má prívetivý výraz. Prestrih. Muž otvára chladničku (vo dverách vidieť produkty, ktoré sa predávajú v Lidl predajniach (salám, maslo, syr....) a vyberá z nej papierovú nákupnú tašku s logom spoločnosti Lidl. Na tvári má nechápavý výraz. Svoj pohľad otáča akoby smerom do izby.

Mužský voiceover v závere reklamy: „Po čerstvé potraviny radi chodievame k babičke, ale kam po ne chodí babička? Lidl. Jednotka v čerstvosti za ceny, ktoré si môže dovoliť každý.“

Zákon č. 264/2022 Z. z. (ďalej aj „ZMS“) samostatne neupravuje vysielanie reklamných oznámení – šotov z hľadiska označovania podľa JSO, a tak sa na šot ako na „inú zložku programovej služby“ z obsahového hľadiska vzťahuje:

1) § 62 ods. 1 písm. a) ZMS: „Vysielateľ a poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie sú povinní zabezpečiť, aby programy alebo iné zložky programovej služby alebo audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, ktoré

a) môžu narušiť fyzický, psychický alebo morálny vývin maloletých, boli sprístupnené iba takým spôsobom, aby maloletí nemohli takéto programy alebo iné zložky programovej služby alebo audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie za bežných okolností počuť ani vidieť,

- § 62 ods. 5 ZMS: Zaradenie programu do vysielania v čase od 22.00 h do 6.00 h sa považuje za splnenie povinnosti podľa odseku 1 písm. a).“

2) § 62 ods. 12 ZMS: „Vysielateľ programovej služby je povinný zohľadniť časové zaradenie programov alebo iných zložiek programovej služby, ak má naň vplyv určená veková vhodnosť programov a typ potenciálne škodlivého obsahu, ktorý je v ňom obsiahnutý.“

Ad) 1

§ 62 ods. 1 písm. a) ZMS:

Vysielateľ je povinný zabezpečiť, aby programy alebo iné zložky programovej služby, ktoré môžu narušiť fyzický, psychický alebo morálny vývin maloletých, boli sprístupnené iba takým spôsobom, aby maloletí nemohli takéto programy alebo iné zložky programovej služby za bežných okolností počuť ani vidieť, pričom zaradenie programu do vysielania „v čase od 22.00 h do 6.00 h sa považuje za splnenie povinnosti podľa odseku 1 písm. a).“ (§ 62 ods. 5 ZMS)

Ustanovenie § 62 ods. 5 ZMS explicitne neuvádza inú zložku programovej služby. Nazdávame sa však, že ak § 62 ods. 1 písm. a) ZMS neurčuje presný spôsob ako znepřístupniť nevhodný obsah maloletým, pripúšťa tak viacero spôsobov. Zároveň § 62 ods. 5 ZMS určuje vymedzenie časového obmedzenia ako spôsob spĺňajúci podmienku znepřístupnenia nevhodného obsahu maloletým v zmysle § 62 ods. 1 písm. a) ZMS pre vysielanie programov, preto možno podľa nášho názoru tento spôsob rovnako uplatniť aj na vysielanie inej zložky programovej služby (ako jeden z možných spôsobov).

Vzhľadom na rovnakú úpravu časového obmedzenia pre programy a iné zložky programovej služby, ktoré môžu narušiť fyzický, psychický alebo morálny vývin maloletých (§ 62 ods. 1 písm. a) ZMS) s tými, ktoré spĺňajú kritériá nevhodnosti do 18 rokov, sa nazdávame, že pôjde jednak o obsah spadajúci pod kritériá nevhodnosti a neprístupnosti do 18 rokov v zmysle JSO

alebo o iný obsah (nešpecifikovaný v JSO), avšak obdobný z hľadiska jeho intenzity (v zmysle sily nevhodnosti).

V prípade šotu *Lidl* sme nezaznamenali také zobrazenia a vyjadrenia, ktoré by naplnili charakter kritérií nevhodnosti a neprístupnosti do 18 rokov.

Ad) 2

§ 62 ods. 12 ZMS:

„Vysielateľ programovej služby je povinný zohľadniť časové zaradenie programov alebo iných zložiek programovej služby, ak má naň vplyv určená veková vhodnosť programov a typ potenciálne škodlivého obsahu, ktorý je v ňom obsiahnutý.“

V zmysle vyhlášky č. 589/2007 Z. z. (JSO), je časovo obmedzené iba vysielanie programov a zložiek programovej služby, ktoré naplňajú kritériá nevhodnosti do 15 rokov (podľa § 4 ods. 3 JSO možno vysielat' v čase medzi 20:00 a 06:00 h), alebo naplňajú kritériá nevhodnosti a neprístupnosti do 18 rokov (podľa § 4 ods. 1 JSO možno vysielat' v čase medzi 22:00 a 06:00 h).

Z ustanovenia § 62 ods. 12 ZMS vyplýva, že vysielateľ je v zákonných časových obmedzeniach povinný zaradiť programy a iné zložky programovej služby, ktorých nevhodnosť je určená do 15 a do 18 rokov a ak obsahujú typ potenciálne škodlivého obsahu zodpovedajúci kritériám nevhodnosti do 15 a do 18 rokov.

Podľa ustanovení ZMS a JSO sa piktogramom nevhodnosti označujú iba programy a upútavky. Reklamné oznámenia sa ako iné zložky programovej služby (okrem upútavky) neoznačujú piktogramom nevhodnosti.

Ak by však iné zložky programovej služby obsahovali kritériá nevhodnosti do 15 a do 18 rokov, má vysielateľ povinnosť zohľadniť ich časové zaradenie v zmysle JSO (uvedené vyššie).

Vzhľadom na obsah a formu šotu sa domnievame, že neobsahoval kritériá nevhodnosti do 15 ani 18 rokov podľa JSO.

ZÁVER:

Vzhľadom na vyššie uvedené sa domnievame, že v prípade odvysielania reklamného oznámenia - šotu *Lidl* dňa 29. 3. 2023 o cca 14:21:17 h na televíznej programovej službe TV DOMA sme nezistili skutočnosti, ktoré by odôvodňovali začatie správneho konania.

Podnet na preverenie navrhujeme posúdiť **ako neopodstatnený**.

Prepis/Popis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. PGO-RPMS/2023/00601)

Monitorované vysielanie: reklamný oznam - Lidl
Deň a čas vysielania: 29. 3. 2023 o cca 14:21:17 h
Označenie podľa JSO: bez označenia

časový kód cca:

14:14:52 Začiatok záznamu

Časť programu *Veľvyslancova dcéra* ⁽¹²⁾, zvukovo-obrazový komunikát, upútavka na program *New Amsterdam* ⁽¹²⁾, zvukovo-obrazový komunikát.

14:18:18 Reklamný blok (Kinder, Slovak Telekom, DiXi, COOP Jednota, Syoss, Tesco mobile, Vinted, Nový čas).

14:21:17 Reklamný oznam Lidl

Na obrazovke sa zjavuje záber na sliepku, ktorá zobe na trávnej ploche. V pozadí je vidieť vidiecky dom. Po chvíli sa na dome otvorí dvere, sliepka prestane zobať, začne kotkodákať a rozbehne sa smerom k domu. Následne kamera sníma staršiu ženu stojacu v otvorených dverách. Na tvári má šibalský výraz. Prestrih. Žena kráča po dvore, v rukách drží zväzok mrkvy s vňaťou. Prestrih. Záber na ženské ruky, ktoré držia zväzok mrkvy s vňaťou. Nahrňajú na ňu zeminu tak, akoby ju chceli zašpiniť. Prestrih. Žena stojí, v rukách stále drží mrkvu a z vňate sa snaží odstrániť drôtik, ktorý je okolo nej. Žena po chvíli dvíha pohľad a kamera následne sníma suseda stojaceho za plotom vo svojej záhrade. Sused uprene hľadá na ženu. Prestrih. Žena stojí uprostred kuchyne. V jednej ruke drží jablčko a v druhej valček na cesto, pričom udiera valčekom do jablčka. Prestrih. Žena pinzetou opatrne vyberá husie pierko z podušky. Prestrih. Žena ukladá husie pierko na vajíčka uložené v miske. Prestrih. Žena stojí pri kuchynskej linke. Na podnose pred sebou má uložený chlieb a posýpa ho múkou. Prestrih. Žena prelieva mlieko z plastovej fľaše do geletky (nádoba na mlieko). Zrazu započuje, ako vonku zatrúbi auto. Preľakne sa. Prestrih. Žena rýchlo vkladá papierovú nákupnú tašku do chladničky. Otočí sa a otvára náruč. Cez dvere vbiehajú dve deti, ktoré sa žene vrhajú do náručia. Za deťmi vchádza do vnútra muž so ženou. Prestrih. Deti utekajú smerom k stolu, na ktorom je košík. V košíku sú mrkva, vajcia, nádoba s mliekom a chlieb. Prestrih. Žena stojí akoby za dverami a pozerá sa smerom k stolu s košíkom, pri ktorom stoja deti, žena a muž. V strede obrazovky sa nachádza logo spoločnosti Lidl. V dolnej časti obrazovky je drobný text bielym písmom: „*2muse KPIs Monitoring značiek na slovenskom trhu za rok 2022, reprezentatívny online prieskum na parametre „Má čerstvejšie potraviny než iné predajne“ a „Ponúka výrobky za najlepšie ceny“ na vzorke 5 100 respondentov. Reprezentatívna vzorka populácie vo veku 15 – 70 rokov, reprezentatívnosť z hľadiska pohlavia, veku, regiónu a veľkosti sídla.“

Žena sa po chvíli otočí smerom k obrazovke. Na tvári má privetivý výraz. Prestrih. Muž otvára chladničku (vo dverách vidieť produkty, ktoré sa predávajú v Lidl predajniach (salám, maslo, syr....) a vyberá z nej papierovú nákupnú tašku s logom spoločnosti Lidl. Na tvári má nechápavý výraz. Svoj pohľad otáča akoby smerom do izby.

Mužský voiceover v závere reklamy: „Po čerstvé potraviny radi chodievame k babičke, ale kam po ne chodí babička? Lidl. Jednotka v čerstvosti za ceny, ktoré si môže dovoliť každý.“

14:21:47 Pokračovanie reklamného bloku (COREGA, O₂, BILLA, Zalando, Bánovecká mliekareň, Magnerot, Decathlon, Suzuki, Datart, Opavia, Orange).

14:25:23 Zvukovo-obrazový komunikát, upútavka na program *Krok za krokom* ¹², zvukovo-obrazový komunikát na program *Nebo nie je výmysel* ¹², zvukovo-obrazový komunikát, pokračovanie programu *Veľvyslancova dcéra* ¹².

14:29:59 Koniec záznamu

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Komisie na ochranu
maloletých dňa 7. 6. 2023

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: PGO-RPMS/2023/00608

Programová služba: TV MARKÍZA

Vysielateľ: MARKÍZA – SLOVAKIA, spol. s r.o.

Číslo licencie: TD/17

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Komisia na ochranu maloletých ako orgán príslušný v oblasti ochrany maloletých podľa § 108 ods. 3 zákona č. 264/2022 Z. z. a podľa § 14a zákona č. 40/2015 Z. z. o audiovizii ako orgán pre oblasť ochrany maloletých pri uplatňovaní jednotného systému označovania podľa § 12 zákona č. 40/2015 Z. z. o audiovizii preverila podnet na preverenie evidovaný pod č. PGO-RPMS/2023/00608 smerujúci voči vysielaniu programovej služby TV MARKÍZA vysielateľa MARKÍZA – SLOVAKIA, spol. s r.o. a uznala podnet na preverenie za **neopodstatnený**.

Úloha:

Kancelária Rady oznámi podávateľovi podnetu na preverenie výsledok preverenia podnetu.

T: 19. 6. 2023

Z: PgO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Komisie na ochranu maloletých
dňa 7. 6. 2023

Podnet na preverenie č. PGO-RPMS/2023/00608 zaevidovaný dňa 3. 4. 2023
Podávateľ: fyzická osoba
Predmet podnetu: sponzorské odkazy Clavin Platinum
Deň a čas vysielania: 31. 3. 2023 o cca 20:00:09 h a o cca 20:05:05 h
Označenie podľa JSO: -

Programová služba: TV MARKÍZA
Vysielateľ: MARKÍZA – SLOVAKIA, spol. s r.o.
Číslo licencie: TD/17

Dátum: 31. 5. 2023

OBSAH PODNETU:

„... Niekoľkokrát bola odvysielaná reklama na Clavin, kde explicitne zaznieva slovo erekcia, myslím že dokonca tam bolo povedané aj niečo so sexuálnym výkonom, a to všetko ešte pred 20, a viackrát počas televíznych novín. ...“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách:

§ 62 Ochrana maloletých

- 1) *Vysielateľ a poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie sú povinní zabezpečiť, aby programy alebo iné zložky programovej služby alebo audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, ktoré
 - a) *môžu narušiť fyzický, psychický alebo morálny vývin maloletých boli prístupné iba takým spôsobom, aby maloletí nemohli takéto programy alebo iné zložky programovej služby alebo audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie za bežných okolností počuť ani vidieť.**
- 2) *Maloletý na účely tohto zákona je osoba mladšia ako 18 rokov veku.*
 - 5) *Zaradenie programu do vysielania v čase od 22.00 h do 6.00 h sa považuje za splnenie povinnosti podľa odseku 1 písm. a).*
 - 6) *Vysielateľ a poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie sú povinní určiť vekovú vhodnosť vysielaného alebo poskytovaného programu a typy potenciálne škodlivého obsahu, ktoré sú v ňom obsiahnuté, podľa jednotného systému označovania⁴¹⁾ a dôsledne tento systém uplatňovať.*
 - 7) *Ustanovenie odseku 6 sa nevzťahuje na vysielateľa a poskytovateľa audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, ak uplatňujú iný akceptovaný systém označovania.⁴²⁾*
 - 8) *Ak vysielateľ alebo poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie uplatňuje iný akceptovaný systém označovania a je osobou uvádzajúcou označovaný komunikát na trh,⁴³⁾ pri určovaní vekovej vhodnosti vysielaného alebo poskytovaného programu a typu potenciálne škodlivého obsahu, ktorý je v ňom obsiahnutý, sa naňho vzťahuje postup a podmienky podľa osobitného predpisu.⁴⁴⁾*
 - 9) *Vysielateľ a poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie sú povinní uverejniť označenie vekovej vhodnosti vysielaného alebo poskytovaného programu a typ potenciálne škodlivého obsahu, ktorý je v ňom obsiahnutý, ktoré boli nimi určené podľa odseku 6 alebo odseku 8 alebo boli určené inou osobou uvádzajúcou označovaný komunikát na trh podľa osobitného predpisu.⁴³⁾*
 - 10) *Vysielateľ je povinný uverejniť označenie vekovej vhodnosti vysielaného programu a typ potenciálne škodlivého obsahu, ktorý je v ňom obsiahnutý
 - a) *pri vysielaní programu a pri vysielaní upútavky na program; upútavka na program sa označuje rovnako ako program, na ktorý sa vzťahuje,*
 - b) *v programovej ponuke vlastného vysielania,**

c) v prehľade programov, ktorý poskytuje na zverejnenie tretím osobám.

11) Poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie je povinný uverejniť označenie vekovej vhodnosti poskytovaného programu a typ potenciálne škodlivého obsahu, ktorý je v ňom obsiahnutý, v katalógu programov audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie

12) Vysielač programovej služby je povinný zohľadniť časové zaradenie programov alebo iných zložiek programovej služby, ak má naň vplyv určená veková vhodnosť programov a typ potenciálne škodlivého obsahu, ktorý je v ňom obsiahnutý.

§ 93 Sponzorovanie programu, programovej služby a audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie

2) Sponzorským odkazom je

a) uvedenie názvu, obchodného mena alebo mena a priezviska sponzora, ktorý plnenie poskytol, alebo

b) zobrazenie loga sponzora alebo uvedenie odkazu na výrobok alebo službu sponzora.

Vyhláška č. 589/2007 Z. z. Ministerstva kultúry Slovenskej republiky z 3. decembra 2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o jednotnom systéme označovania audiovizuálnych diel, zvukových záznamov umeleckých výkonov, multimedialných diel, programov alebo iných zložiek programovej služby a spôsobe jeho uplatňovania:

§ 1

1) Audiovizuálne diela, multimedialne diela, programy poskytované prostredníctvom audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie a programy alebo iné zložky televíznej programovej služby sa klasifikujú ako nevhodné a neprístupné pre vekovú skupinu **maloletých do 18 rokov**, ak obsahujú

a) zobrazenie násilia na živých bytostiach, najmä zobrazenie krutého ubližovania alebo krutej násilnej smrti človeka bez pocitov ľútosť, zobrazenie týraných osôb alebo zobrazenie prejavov osôb a skupín s patologickými normami správania,

b) vulgárne vyjadrovanie, vulgárne gestá, obscénne vyjadrovanie alebo obscénne gestá,

c) zobrazenie prejavov neznášanlivosti alebo nenávisť, xenofóbie, rasizmu, náboženskej diskriminácie a neznášanlivosti, násilia voči etnickým alebo iným menšinám, zobrazenie šikanovania,

d) zobrazenie alebo prezentovanie závislosti, akou je alkoholizmus, fajčenie, drogová alebo hráčska závislosť formou zábavy_alebo zobrazenie používania zbrane ako útočného prostriedku formou zábavy,

e) zobrazenie erotických pomôcok alebo erotických scén, ktoré sú vyrobené výlučne na prezentáciu erotiky a erotických tém,

f) sexuálne scény alebo sexuálne správanie vrátane promiskuitného správania, ktoré sú prezentované ako forma zábavy, scény spojené s prejavmi sexuálneho násilia alebo sexuálnymi deviáciami, alebo

g) zobrazenie zámerne vyvolávajúce pocity strachu alebo úzkosti v žánri horor.

2) Audiovizuálne diela, multimedialne diela, programy poskytované prostredníctvom audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie a programy alebo iné zložky televíznej programovej služby sa klasifikujú ako nevhodné pre vekovú skupinu **maloletých do 15 rokov**, ak obsahujú

- a) detailné a naturalistické zobrazenie násilných aktov,
- b) týranie zvierat,
- c) sexuálne scény, ktoré sú súčasťou dejovej línie,
- d) zobrazenie alebo prezentovanie formy závislosti, akou je alkoholizmus, fajčenie, drogová alebo hráčska závislosť alebo používanie zbrane ako útočného prostriedku, v ktorom sa spôsobom spracovania niektorá forma závislosti alebo používanie zbrane ako útočného prostriedku schvaľuje, zľahčuje alebo sa vyzdvihuje do popredia,
- e) zobrazenie správania s vysokým rizikom ublíženia na zdraví, pričom toto riziko sa prezentuje ako atraktívne alebo zábavné a správanie je prezentované bez upozornenia na nebezpečenstvo a možné následky tohto správania,
- f) slovnú agresivitu alebo expresívne vyjadrovanie, alebo
- g) vulgárne vyjadrovanie, vulgárne gestá, obscénne vyjadrovanie alebo obscénne gestá, ktoré vzhľadom na ich kontextuálny výskyt, frekvenciu výskytu, spôsob a formu ich spracovania alebo zobrazenia a vzhľadom na charakter, druh, umelecké a morálne poslanstvo diela alebo programu možno považovať za primerané vekovej skupine maloletých od 15 rokov.

3) Audiovizuálne diela, multimedialne diela, programy poskytované prostredníctvom audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie a programy alebo iné zložky televíznej programovej služby sa klasifikujú ako nevhodné pre vekovú skupinu maloletých **do 12 rokov**, ak obsahujú

- a) zobrazenie prezentujúce ohrozenie rodiny alebo rodičovských vzťahov, ak je vzhľadom na vek maloletých a povahu prezentovaného ohrozenia odôvodnený predpoklad neadekvátnej interpretácie zobrazeného obsahu,
- b) zobrazenie reálneho násillia alebo zobrazenie následkov reálneho násillia na živých bytostiach, zobrazenie následkov živelných pohrôm alebo dopravných nehôd na živých bytostiach,
- c) zobrazenie krvi a telesných znetvorení, ktoré nie sú svojou povahou bežné,
- d) zobrazenie násilných aktov,
- e) zobrazenie následkov násilných aktov,
- f) zobrazenie negatívnych príbehov detí, ktoré by odôvodnene mohli vyvolať u detí efekt obeť reálneho sveta,
- g) zobrazenie neprirodzených, náhlych a neočakávaných zmien živých bytostí alebo zobrazenie paranormálnych alebo iných mimovnmových javov,
- h) zobrazenie nahoty, ktoré nie je bežné v rodinnom prostredí a na verejnosti a ktoré by mohlo vyprovokovať záujem o sexuálne vzťahy a predčasné prebudenie sexuálnych pudov maloletých detí,
- i) zobrazenie milostných scén bez zobrazenia nahoty, ktoré sú súčasťou dejovej línie,
- j) zobrazenie správania s rizikom ublíženia na zdraví, ak nie je riziko ublíženia na zdraví dostatočne zreteľné, zobrazenie rizikových športových disciplín alebo fantazijných predstáv o nadľudských hrdinských výkonoch človeka mimo reálneho sveta, ktorých neadekvátna interpretácia vzhľadom na vek môže vyvolať u maloletých efekt napodobňovania, alebo
- k) slovnú agresivitu alebo expresívne vyjadrovanie, ktoré vzhľadom na ich kontextuálny výskyt, frekvenciu výskytu, spôsob a formu ich spracovania alebo zobrazenia a vzhľadom na charakter, druh, umelecké a morálne poslanstvo diela alebo programu možno považovať za primerané vekovej skupine maloletých od 12 rokov.

§ 4

1) Programy alebo iné zložky programovej služby klasifikované ako nevhodné a neprístupné pre vekovú skupinu maloletých do 18 rokov sa zaraďujú do vysielania medzi 22.00 a 06.00 hodinou.

3) *Programy alebo iné zložky programovej služby klasifikované ako nevhodné pre vekovú skupinu maloletých do 15 rokov alebo ako vhodné pre vekovú skupinu maloletých od 15 rokov sa zaraďujú do vysielania medzi 20.00 a 06.00 hodinou.*

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Podávateľ namietal voči tomu, že bola odvysielaná „... reklama na Clavin, kde explicitne zaznieva slovo erekcia, myslím že dokonca tam bolo povedané aj niečo so sexuálnym výkonom, a to všetko ešte pred 20, a viackrát počas televíznych novín. ...“

Monitorovaním vysielania programovej služby TV MARKÍZA sme zistili, že dňa 31. 3. 2023 boli odvysielané sponzorské odkazy *Clavin Platinum* v programe vysielania nasledovne:

- *Clavin Platinum* v bloku sponzorských odkazov po závere programu *Televízne noviny* a to v čase cca o 20:00:09 h – 20:00:18 h vo verzii *Recepcia*,
- *Clavin Platinum* v bloku sponzorských odkazov po skončení programu *Počasie* a to v čase cca o 20:05:05 h – 20:05:14 h vo verzii *Vo vlaku*.

Zákon č. 264/2022 Z. z. (ďalej aj „ZMS“) samostatne neupravuje vysielanie sponzorských odkazov z hľadiska vhodnosti či nevhodnosti obsahu pre maloletých, a tak sa na sponzorský odkaz ako na „inú zložku programovej služby“ z obsahového hľadiska vzťahuje:

1) § 62 ods. 1 písm. a) ZMS: *„Vysielateľ a poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie sú povinní zabezpečiť, aby programy alebo iné zložky programovej služby alebo audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, ktoré*

a) môžu narušiť fyzický, psychický alebo morálny vývin maloletých, boli sprístupnené iba takým spôsobom, aby maloletí nemohli takéto programy alebo iné zložky programovej služby alebo audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie za bežných okolností počuť ani vidieť,

- § 62 ods. 5 ZMS: Zaradenie programu do vysielania v čase od 22.00 h do 6.00 h sa považuje za splnenie povinnosti podľa odseku 1 písm. a).

2) § 62 ods. 12 ZMS: *„Vysielateľ programovej služby je povinný zohľadniť časové zaradenie programov alebo iných zložiek programovej služby, ak má naň vplyv určená veková vhodnosť programov a typ potenciálne škodlivého obsahu, ktorý je v ňom obsiahnutý.“*

§ 62 ods. 1 písm. a) ZMS:

Vysielateľ je povinný zabezpečiť, aby programy alebo iné zložky programovej služby, ktoré *môžu narušiť fyzický, psychický alebo morálny vývin maloletých, boli sprístupnené iba takým spôsobom, aby maloletí nemohli takéto programy alebo iné zložky programovej služby za bežných okolností počuť ani vidieť*, pričom zaradenie programu do vysielania „v čase od 22.00 h do 6.00 h sa považuje za splnenie povinnosti podľa odseku 1 písm. a).“ (§ 62 ods. 5 ZMS)

Ustanovenie § 62 ods. 5 ZMS explicitne neuvádza i *inú zložku programovej služby*. Nazdávame sa však, že ak § 62 ods. 1 písm. a) ZMS neurčuje presný spôsob ako znepřístupniť nevhodný obsah maloletým, pripúšťa tak viacero spôsobov. Zároveň § 62 ods. 5 ZMS určuje vymedzenie časového obmedzenia ako spôsob spĺňajúci podmienku znepřístupnenia nevhodného obsahu maloletým v zmysle § 62 ods. 1 písm. a) ZMS pre vysielanie programov, preto možno podľa nášho názoru tento spôsob rovnako uplatniť aj na vysielanie *inej zložky programovej služby* (ako jeden z možných spôsobov).

Vzhľadom na rovnakú úpravu časového obmedzenia pre programy a iné zložky programovej služby, ktoré môžu narušiť fyzický, psychický alebo morálny vývin maloletých (§ 62 ods. 1 písm. a) ZMS) s tými, ktoré spĺňajú kritériá nevhodnosti do 18 rokov, sa nazdávame, že pôjde

jednak o obsah spadajúci pod kritériá nevhodnosti a neprístupnosti do 18 rokov v zmysle JSO alebo o iný obsah (nešpecifikovaný v JSO), avšak obdobný z hľadiska jeho intenzity (v zmysle sily nevhodnosti).

§ 62 ods. 12 ZMS:

„Vysielateľ programovej služby je povinný zohľadniť časové zaradenie programov alebo iných zložiek programovej služby, ak má naň vplyv určená veková vhodnosť programov a typ potenciálne škodlivého obsahu, ktorý je v ňom obsiahnutý.“

V zmysle vyhlášky č. 589/2007 Z. z. (JSO), je časovo obmedzené iba vysielanie programov a zložiek programovej služby, ktoré napĺňajú kritériá nevhodnosti do 15 rokov (podľa § 4 ods. 3 JSO možno vysielateľ v čase medzi 20:00 a 06:00 h), alebo napĺňajú kritériá nevhodnosti a neprístupnosti do 18 rokov (podľa § 4 ods. 1 JSO možno vysielateľ v čase medzi 22:00 a 06:00 h).

Z ustanovenia § 62 ods. 12 ZMS vyplýva, že vysielateľ je v zákonných časových obmedzeniach povinný zaradiť programy a iné zložky programovej služby, ktorých nevhodnosť je určená do 15 a do 18 rokov a ak obsahujú typ potenciálne škodlivého obsahu zodpovedajúci kritériám nevhodnosti do 15 a do 18 rokov.

Podľa ustanovení ZMS a JSO sa piktogramom nevhodnosti označujú iba programy a upútavky. Sponzorské odkazy sa ako iné zložky programovej služby (okrem upútavky) neoznačujú piktogramom nevhodnosti a ich časové zaradenie nie je z tohto hľadiska obmedzené.

Ak by však iné zložky programovej služby obsahovali kritériá nevhodnosti do 15 a do 18 rokov, má vysielateľ povinnosť zohľadniť ich časové zaradenie v zmysle JSO (uvedené vyššie).

V nami monitorovanom vysielaní sme zaznamenali, ako boli uvedené už vyššie, dve verzie komunikátu – Recepcia a Vo vlaku:

20:00:09 sponzorský odkaz *Clavin Platinum* (komunikát označujúci za sponzora programu produkt spoločnosti SWISS PHARMACEUTICAL INVESTMENT LLC – Clavin – **verzia *Recepcia***), dĺžka trvania 00:00:09

Obrazová zložka:

Záber na holohlavého bradatého muža prichádzajúceho na recepciu. Ťahá za sebou kufor na kolieskach (na sebe má bielu košeľu a rifle). Za recepcným pultom stojí upravená žena v rovnošate (biela blúzka, modré šaty, okolo krku uviazaná šatka), pred sebou má počítač. Muž sa priblíži k pultu. Prestrih. Záber na ženu (kamera ju sníma od oblasti pŕs nahor). Žena oslovuje muža stojaceho pred ňou (nie je v zábere). Následne sa muž jednou rukou oprie o pult recepcie a druhou podá žene doklady. Mierne sa usmeje. Na obrazovke je vzápätí záber na časť ženskej ruky, ktorá drží akoby občiansky preukaz. Údaje na ňom sú rozmazané. Zreteľná je iba fotografia v pravej časti dokladu, na ktorej je zobrazený muž stojaci pred recepcným pultom. Jeho tvár je však celá červená a na hlave má rožky – vyzerá ako čert. Muž na fotke sa akoby pootočí tvárou smerom k recepcnej a žmurkne. Vzápätí záber na recepcnú, ktorá dvihne oči od preukazu, pousmeje sa a významne podvihne obočie.

Prestrih – na bielom pozadí, v pravej polovici obrazovky, je muž červenej pokožky s rožkami na hlave – ten, čo bol predtým na recepcii (má na sebe tú istú bielu košeľu). Muž ohne obe ruky v predlaktí a potrasie nimi, pričom má zatreté obe päste a otvorí ústa dokorán (v pozadí je počuť smiech). V ľavej polovici obrazovky je záber na liekovú krabičku s modro-šedým nápisom „*Clavin PLATINUM*“. Na spodnom tmavom okraji krabičky je biely nápis: „*PEVNÁ A RÝCHLA EREKCIA!*“. Vpravo hore je na krabičke napísané bielymi písmenami: „*20 toboliek*“. V dolnej časti obrazovky je v ľavom rohu text so sivými, drobnými písmenami: „*Clavin – výživový doplnok, Účinnosť zabezpečuje/obsahuje oi. (L-Arginin, LCitrulin), selén,*

zinok a navyše Tribulus Terrestris a Crocus, ktoré zlepšujú erekciu a sexuálny zážitok.“
Prestrih. Záber na otvorené dvere (pravdepodobne hotelovej izby). Stojí v nich recepčná, usmieva sa a pridržiava otvorené dvere, pozerá sa akoby smerom do chodby. Za ženou v priestore izby stojí muž z recepcie, usmieva sa a založí si ruky na hrud' (akoby na znak spokojnosti). Žena následne zatvára dvere. Po celý čas trvania komunikátu sa v pravom dolnom rohu nachádzal text: „SPONZOR PROGRAMU, Org. zložka SWISS PHARMACEUTICAL LLC, vývoj lekárenských prípravkov.“

Zvuková zložka:

Žena (recepčná) počas toho, ako sa muž približuje k pultu recepcie vraví: „Doklad prosím.“
Mužský voiceover následne vraví: „Rýchly nástup erekcie kedykoľvek a kdekoľvek. Clavin. Mužom hneď.“ V pozadí je počuť ozvenu mužského smiechu.

20:05:05 Sponzorský odkaz Clain Platinum (komunikát označujúci za sponzora programu produkt spoločnosti SWISS PHARMACEUTICAL INVESTMENT LLC – Clavin – **verzia Vo vlaku**), dĺžka trvania 00:00:09

Obrazová zložka:

Záber na interiér vlaku, kde vidieť uniformovanú ženu predstavujúcu vlakovú sprievodkyňu (na sebe má oblečenú tmavomodrú čiapku, tmavomodrú sukňa a svetlomodrú košeľu – v hornej časti rozopnutú, pričom časť hrudníka a krku jej zakrýva červená šatka), ktorá stojí pred presklenými dverami kupé. Žena otvorí posuvné dvere a podíde do kupé – je vidieť, že v pravej ruke má predmet nachádzajúci sa v červenom puzdre. Následne sa zobrazí záber na holohlavého muža v modrej polokošeli sediaceho v kupé, ako podáva sprievodkyni kartu. Tá si ju vezme do ruky. Je vidieť detailný záber na kartu a na časť palca sprievodkyne s dlhým nechťom. Na ľavej časti karty sa nachádza fotka, pričom na nej je totožný muž ako kontrolovaný pasažier v kupé, len s výrazne červenou pokožkou a dvomi roškami na hlave. Následne muž na fotke žmurkne. Prestrih na ženu – sprievodkyňu, ktorá sa pozerá na kartu cestujúceho a popritom sa usmieva. Potom odvráti od karty pohľad a pozrie sa smerom do kupé (do časti, kde zrejme sedí muž), pričom sa naďalej usmieva – zmyselne.

Prestrih – na bielom pozadí, v pravej polovici obrazovky, je muž červenej pokožky s roškami na hlave – ten, čo predtým sedel vo vlaku (má na sebe tú istú modrú polokošeľu). Muž predlaktie pravej ruky pomaly vyzdvihuje nahor a začne ním triasť, pričom danú ruku zvierá v päst'. Zároveň sa dotýčný muž smeje, na krátky okamih zdvihne aj obočie. V ľavej polovici obrazovky je záber na liekovú krabičku s modro-šedým nápisom „Clavin PLATINUM“. Na spodnom tmavom okraji krabičky je biely nápis: „PEVNÁ A RÝCHLA EREKCIA!“. Vpravo hore je na krabičke napísané bielymi písmenami: „20 toboliek“. V dolnej časti obrazovky je v ľavom rohu text so sivými, drobnými písmenami: „Clavin – výživový doplnok, Účinnosť zabezpečuje/obsahuje oi. (L-Arginin, LCitrulin), selén, zinok a navyše Tribulus Terrestris a Crocus, ktoré zlepšujú erekciu a sexuálny zážitok.“ Prestrih na kupé (záber z chodby), kde pri dverách stojí usmievajúca sa sprievodkyňa, ktorá začne manipulovať s červenými závesmi. Za ňou stojí vysmiaty holohlavý pasažier prekrižujúci si ruky pred telom. Žena zatiahne závesy, čím znemožní pohľad do kupé. Po celý čas trvania komunikátu sa v pravom dolnom rohu nachádzal text: „SPONZOR PROGRAMU, Org. zložka SWISS PHARMACEUTICAL LLC, vývoj lekárenských prípravkov.“

Zvuková zložka:

Žena (sprievodkyňa vo vlaku) počas vstupovania do vlakového kupé vraví: „Pristúpili.“
Mužský voiceover následne vraví: „Rýchly nástup erekcie kedykoľvek a kdekoľvek. Clavin. Mužom hneď.“ V pozadí je počuť ozvenu mužského smiechu.

Posúdenie obsahu oboch komunikátov:

Clavin Platinum - verzie Recepčia a Vo vlaku

Oba komunikáty zobrazujú krátke scény, ktoré sú tematicky späté s produktom na podporu erekcie. Tvorcovia si pre prezentáciu produktu zvolili humorne odľahčené (vyobrazenie muža ako diabla s rožkami, červenou pokožkou a výrazným smiechom) spracovanie s náznakom erotických scénok/hier dospelých. Využívajú pri tom erotické stereotypy v podobe sexi napodobnenia ženských pracovných uniforiem. Oblečenie žien pôsobí vyzývavo, je priliehavé, s rozopnutou košeľou v oblasti dekoltu, pod ktorou sa rysuje výraznejšie poprsie. Oblečenie však neodhaľuje intímne partie tiel žien. Typickým scenárom týchto komunikátov je, že žena zbadá podobu muža ako diabla s červenou pleťou a rožkami (cca kedy zároveň odznie („*Rýchly nástup erekcie kedykoľvek a kdekoľvek. Clavin. Mužom hneď.*“)), po čom prejaví akoby obdiv k mužovi, istú mieru nadšenia a záujem o muža (žiadostivý pohľad, zmyselný úsmev). Následne dôjde k záveru scénky, kedy v jednej verzii komunikátu recepčná zatvára dvere hotelovej izby, pričom za ňou stojí muž z recepcie a v druhej verzii sprievodkyňa zaťahuje závesy do kupé, v ktorom sa nachádza ona a cestujúci muž. V oboch prípadoch sa tak objavujú náznaky, že pravdepodobne dôjde k využitiu účinku produktu.

V komunikátoch teda možno badať náznaky, že by medzi protagonistami mohlo prísť k sexuálnemu zblíženiu (dvaja dospelí ľudia v uzavretom priestore). Tento dojem môžu podporiť i oblečenie, mimika a gestikulácia žien v spojitosti so zvukovou zložkou. Je nutné však zdôrazniť, že vždy ide len o rovinnu vyvolania dojmu či predstavy. Komunikáty neobsahujú žiadne scény zobrazujúce sexuálne správanie.

Nazdávame sa, že uvedené zobrazenia nenapĺňajú definičnú podstatu kritérií sexuálnych scén alebo sexuálneho správania, erotických scén alebo vulgárnych či obscénnych gest v zmysle kritérií nevhodnosti do 18 rokov podľa JSO (e) *zobrazenie erotických pomôcok alebo erotických scén, ktoré sú vyrobené výlučne na prezentáciu erotiky a erotických tém, f) sexuálne scény alebo sexuálne správanie vrátane promiskuitného správania, ktoré sú prezentované ako forma zábavy, scény spojené s prejavmi sexuálneho násillia alebo sexuálnymi deviáciami).*

V prípade mužovho pohybu v predlaktí oboch rúk (verzia *Recepčia*) a pohybu predlaktia jednej ruky (verzia *Vo vlaku*), ktoré sú v kontexte komunikátov gestom vyjadrujúcim radosti z úspechu (dosiahol úspech u ženy), možno polemizovať o náznaku dvojzmyselnosti gesta, teda či nejde zároveň o náznak gesta erekcie. Gesto však nie je jednoznačne zobrazené v tomto zmysle (erekcie), preto hovoríme len o náznaku. Opäť hovoríme o rovinnu náznaku, dokonca len možnosti náznaku, preto sa nazdávame, že takéto gesto nemožno označiť za obscénne v zmysle kritérií nevhodnosti do 18 rokov podľa JSO b) *vulgárne vyjadrovanie, vulgárne gestá, obscénne vyjadrovanie alebo obscénne gestá).*

Vo zvukovej zložke predmetných komunikátov odznela informácia: „*Rýchly nástup erekcie kedykoľvek a kdekoľvek. Clavin. Mužom hneď.*“ Táto informácia je podľa nášho názoru nejednoznačná, akoby nedopovedaná. Vykazuje síce skrytou formou znaky dvojzmyselnosti, avšak toto vyjadrenie nemožno považovať za hrubé, drsné, či vulgárne. Ide tu o informáciu o vlastnosti produktu. Prípravok je lekárenským produktom, voľne dostupným v sieti lekární, ktorý má stimulujúci charakter založený na farmaceutickej báze.

Sponzor má zaregistrovanú ochrannú známku podobného znenia – „*Clavin Platinum - prípravok na skvalitnenie erekcie s rýchlym nástupom účinku.*“ a tiež ochrannú známku „*Clavin - mužom ihneď*“. Citované vyjadrenie teda vychádza z týchto dvoch ochranných známok sponzora programu. V tejto súvislosti považujeme za potrebné poukázať na § 5 ods. 1 písm. f) zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach, podľa ktorého sa do registra „*nezapíše označenie, ak je v rozpore s verejným poriadkom alebo dobrými mravmi*“. Je zrejmé, že pri posudzovaní zápisu uvedených ochranných známok do registra ochranných známok už Úrad

priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky posudzoval ich súlad s dobrými mravmi, pričom dospel k záveru, že takéto vyjadrenia dobrým mravom neodporujú. V zmysle rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 6Sž/14/2011 obscénnosť ako taká vo všeobecnosti predstavuje, cit.: „*vlastnosť niečoho necudného, oplzlého, urážajúceho stud, nemravného a pod.*“. Citované vyjadrenie neobsahuje také slová alebo spojenie slov, ktoré by bolo možné považovať za nemravné. Erekcia je prirodzená biologická reakcia, ktorá sama osebe nemôže byť považovaná za obscénnu, hoci v inom kontexte a v inom spojení slov by to tak byť mohlo. Uvedené vyjadrenie však iba obsahuje neutrálnu informáciu o účele produktu. Preto sa nazdávame, že vyjadrenia v komunikáte nemožno označiť za obscénne ani vulgárne v zmysle kritérií nevhodnosti do 18 rokov podľa JSO b) *vulgárne vyjadrovanie, vulgárne gestá, obscénne vyjadrovanie alebo obscénne gestá*).

Domnievame sa, že v žiadnom z uvedených sponzorských odkazov sme v obrazovej ani zvukovej zložke nezaznamenali žiadne obsahy, ktoré by bolo podľa nášho názoru možné subsumovať pod kritériá nevhodnosti a neprístupnosti do 18 rokov, ani iné obsahy obdobnej intenzity nevhodnosti.

V zmysle vyhlášky č. 589/2007 Z. z. (JSO), je časovo obmedzené iba vysielanie programov a zložiek programovej služby, ktoré naplňajú kritériá nevhodnosti do 15 rokov (podľa § 4 ods. 3 JSO možno vysielat' v čase medzi 20:00 a 06:00 h), alebo naplňajú kritériá nevhodnosti a neprístupnosti do 18 rokov (podľa § 4 ods. 1 JSO možno vysielat' v čase medzi 22:00 a 06:00 h).

Z ustanovenia § 62 ods. 12 ZMS vyplýva, že vysielateľ je v zákonných časových obmedzeniach povinný zaradiť programy a iné zložky programovej služby, ktorých nevhodnosť je určená do 15 a do 18 rokov a ak obsahujú typ potenciálne škodlivého obsahu zodpovedajúci kritériám nevhodnosti do 15 a do 18 rokov.

Podľa ustanovení ZMS a JSO sa piktogramom nevhodnosti označujú iba programy a upútavky. Sponzorské odkazy sa ako iné zložky programovej služby (okrem upútavky) neoznačujú piktogramom nevhodnosti a ich časové zaradenie nie je z tohto hľadiska obmedzené.

Ak by však iné zložky programovej služby obsahovali kritériá nevhodnosti do 15 a do 18 rokov, má vysielateľ povinnosť zohľadniť ich časové zaradenie v zmysle JSO (uvedené vyššie).

V monitorovaných sponzorských odkazoch sme nezaznamenali takéto kritériá nevhodnosti.

Vzhľadom na vyššie uvedenú analýzu obsahu predmetných sponzorských odkazov sa nazdávame, že neobsahovali ani kritériá nevhodnosti do 15 rokov podľa JSO c) *sexuálne scény, ktoré sú súčasťou dejovej línie, f) slovnú agresivitu alebo expresívne vyjadrovanie, alebo g) vulgárne vyjadrovanie, vulgárne gestá, obscénne vyjadrovanie alebo obscénne gestá, ktoré vzhľadom na ich kontextuálny výskyt, frekvenciu výskytu, spôsob a formu ich spracovania zobrazenia a vzhľadom na charakter, druh, umelecké a morálne poslanstvo diela alebo programu možno považovať za primerané vekovej skupine maloletých od 15 rokov.*

Podnetmi, ktoré obsahovali obdobné námietky voči komunikátom *Clavin Platinum* (verzia Vo vlaku a Recepia) sa Komisia na ochranu maloletých v priebehu tohto roka už zaoberala, išlo o nasledovné podnety:

- Clavin Platinum – verzie Vo vlaku, Recepia; zasadnutie Rady dňa 24. 5. 2023 (bod č. 16).

Podnety vyhodnotila Komisia ako neopodstatnené.

Aj Rada pre mediálne služby sa v súvislosti s ochranou maloletých už v minulosti zaoberala obdobnými námietkami týkajúcimi sa komunikátov *Clavin*. V roku 2022 išlo o nasledovné sťažnosti:

- Clavin Platinum – verzie Policajtká, Vo vlaku; zasadnutie Rady dňa 9. 3. 2022 (bod č. 14),
- Clavin Platinum – verzie Vo vlaku, Policajtká; zasadnutie Rady dňa 9. 3. 2022 (bod č. 15),
- Clavin Platinum – verzie Recepcia, Vo vlaku; zasadnutie Rady dňa 9. 3. 2022 (bod č. 16),
- Clavin Platinum – verzie Vo vlaku, Policajtká, Recepcia; zasadnutie Rady dňa 9. 3. 2022 (bod č. 17),
- Clavin Platinum – verzie: Policajtká, Recepcia, Vo vlaku; zasadnutie Rady dňa 23. 3. 2022 (bod č. 51),
- Clavin Platinum – verzie Vo vlaku, Recepcia; zasadnutie Rady dňa 24. 5. 2023 (bod č. 46).

Všetky vyššie uvedené podnety/sťažnosti vyhodnotila Rada ako neopodstatnené.

ZÁVER:

Na základe analýzy sme toho názoru, že vysielateľ MARKÍZA – SLOVAKIA spol. s r.o. odvysielaním sponzorských odkazov *Clavin Platinum – verzie Recepcia a Vo vlaku* dňa 31. 3. 2023 o cca 20:00:09 h a o cca 20:05:05 h neporušil ustanovenia o ochrane maloletých ZMS.

Podnet na preverenie navrhujeme posúdiť ako **neopodstatnený**.

Popis/Prepis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. PGO-RPMS/2023/00608)

Monitorované vysielanie: Clavin Platinum
Deň vysielania: 31. 3. 2023
Čas vysielania: cca 20:00:09 h, 20:05:05 h
Označenie podľa JSO: bez označenia

časový kód o cca:

19:30:00 začiatok programu *Televízne noviny*

obrazovo - zvukový predel

19:37:25 – 19:43:48 reklamný blok

obrazovo - zvukový predel

19:44:02 pokračovanie programu *Televízne noviny*

obrazovo - zvukový predel

19:54:30 – 19:55:24 reklamný blok

obrazovo - zvukový predel

19:55:36 pokračovanie programu *Televízne noviny*

19:59:53 záver programu *Televízne noviny*

obrazovo - zvukový predel

20:00:01 sponzorský odkaz Leerdammer

20:00:09 sponzorský odkaz *Clavin Platinum* (komunikát označujúci za sponzora programu produkt spoločnosti SWISS PHARMACEUTICAL INVESTMENT LLC – Clavin – **verzia *Receptia***), dĺžka trvania 00:00:09

Obrazová zložka:

Záber na holohlavého bradatého muža prichádzajúceho na recepciu. Ťahá za sebou kufor na kolieskach (na sebe má bielu košeľu a rifle). Za recepčným pultom stojí upravená žena v rovnošate (biela blúzka, modré šaty, okolo krku uviazaná šatka), pred sebou má počítač. Muž sa priblíži k pultu. Prestrih. Záber na ženu (kamera ju sníma od oblasti pŕs nahor). Žena oslovuje muža stojaceho pred ňou (nie je v zábere). Následne sa muž jednou rukou oprie o pult recepcie a druhou podá žene doklady. Mierne sa usmeje. Na obrazovke je vzápätí záber na časť ženskej ruky, ktorá drží akoby občiansky preukaz. Údaje na ňom sú rozmazané. Zreteľná je iba fotografia v pravej časti dokladu, na ktorej je zobrazený muž stojaci pred recepčným pultom. Jeho tvár je však celá červená a na hlave má rožky – vyzerá ako čert. Muž na fotke sa akoby pootočí tvárou smerom k recepčnej a žmurkne. Vzápätí záber na recepčnú, ktorá dvihne oči od preukazu, pousmeje sa a významne podvihne obočie.

Prestrih – na bielom pozadí, v pravej polovici obrazovky, je muž červenej pokožky s rožkami na hlave – ten, čo bol predtým na recepcii (má na sebe tú istú bielu košeľu). Muž ohne obe ruky v predlaktí a potrasie nimi, pričom má zatvreté obe päsťe a otvorí ústa dokorán (v pozadí je počuť smiech). V ľavej polovici obrazovky je záber na liekovú krabičku s modro-šedým nápisom „Clavin PLATINUM“. Na spodnom tmavom okraji krabičky je biely nápis: „PEVNÁ

A RÝCHLA EREKCIA!“. Vpravo hore je na krabičke napísané bielymi písmenami: „20 toboliek“. V dolnej časti obrazovky je v ľavom rohu text so sivými, drobnými písmenami: „Clavin – výživový doplnok, Účinnosť zabezpečuje/obsahuje oi. (L-Arginin, LCitrulin), selén, zinok a navyše Tribulus Terrestris a Crocus, ktoré zlepšujú erekciu a sexuálny zážitok.“ Prestrih. Záber na otvorené dvere (pravdepodobne hotelovej izby). Stojí v nich recepčná, usmieva sa a pridržava otvorené dvere, pozerá sa akoby smerom do chodby. Za ženou v priestore izby stojí muž z recepcie, usmieva sa a založí si ruky na hrud' (akoby na znak spokojnosti). Žena následne zatvára dvere. Po celý čas trvania komunikátu sa v pravom dolnom rohu nachádzal text: „SPONZOR PROGRAMU, Org. zložka SWISS PHARMACEUTICAL LLC, vývoj lekárenských prípravkov.“

Zvuková zložka:

Žena (recepčná) počas toho, ako sa muž približuje k pultu recepcie vraví: „*Doklad prosím.*“
Mužský voiceover následne vraví: „*Rýchly nástup erekcie kedykoľvek a kdekoľvek. Clavin. Mužom hneď.*“ V pozadí je počuť ozvenu mužského smiechu.

sponzorské odkazy Česká mincovna SK, Cupra Porsche Slovensko

20:00:38 začiatok programu Počasie

20:04:56 záver programu Počasie

sponzorský odkaz Leerdammer

20:05:05 Sponzorský odkaz Clain Platinum (komunikát označujúci za sponzora programu produkt spoločnosti SWISS PHARMACEUTICAL INVESTMENT LLC – Clavin – **verzia Vo vlaku**), dĺžka trvania 00:00:09

Obrazová zložka:

Záber na interiér vlaku, kde vidieť uniformovanú ženu predstavujúcu vlakovú sprievodkyňu (na sebe má oblečenú tmavomodrú čiapku, tmavomodrú sukňa a svetlomodrú košeľu – v hornej časti rozopnutú, pričom časť hrudníka a krku jej zakrýva červená šatka), ktorá stojí pred presklenými dverami kupé. Žena otvorí posuvné dvere a podíde do kupé – je vidieť, že v pravej ruke má predmet nachádzajúci sa v červenom puzdre. Následne sa zobrazí záber na holohlavého muža v modrej polokošeli sediaceho v kupé, ako podáva sprievodkyňi kartu. Tá si ju vezme do ruky. Je vidieť detailný záber na kartu a na časť palca sprievodkyne s dlhým nechťom. Na ľavej časti karty sa nachádza fotka, pričom na nej je totožný muž ako kontrolovaný pasažier v kupé, len s výrazne červenou pokožkou a dvomi roškami na hlave. Následne muž na fotke žmurkne. Prestrih na ženu – sprievodkyňu, ktorá sa pozerá na kartu cestujúceho a popritom sa usmieva. Potom odvráti od karty pohľad a pozrie sa smerom do kupé (do časti, kde zrejme sedí muž), pričom sa naďalej usmieva – zmyselne.

Prestrih – na bielom pozadí, v pravej polovici obrazovky, je muž červenej pokožky s roškami na hlave – ten, čo predtým sedel vo vlaku (má na sebe tú istú modrú polokošeľu). Muž predlaktie pravej ruky pomaly vyzdvihuje nahor a začne ním triasť, pričom danú ruku zvierá v päst'. Zároveň sa dotýčný muž smeje, na krátky okamih zdvihne aj obočie. V ľavej polovici obrazovky je záber na liekovú krabičku s modro-šedým nápisom „Clavin PLATINUM“. Na spodnom tmavom okraji krabičky je biely nápis: „PEVNÁ A RÝCHLA EREKCIA!“ Vpravo hore je na krabičke napísané bielymi písmenami: „20 toboliek“. V dolnej časti obrazovky je v ľavom rohu text so sivými, drobnými písmenami: „Clavin – výživový doplnok, Účinnosť zabezpečuje/obsahuje oi. (L-Arginin, LCitrulin), selén, zinok a navyše Tribulus Terrestris a Crocus, ktoré zlepšujú erekciu a sexuálny zážitok.“ Prestrih na kupé (záber z chodby), kde pri dverách stojí usmievajúca sa sprievodkyňa, ktorá začne manipulovať s červenými závesmi. Za ňou stojí vysmiaty holohlavý pasažier prekrižujúci si ruky pred telom. Žena zatiahne závesy,

čím znemožní pohľad do kupé. Po celý čas trvania komunikátu sa v pravom dolnom rohu nachádzal text: „*SPONZOR PROGRAMU, Org. zložka SWISS PHARMACEUTICAL LLC, vývoj lekárenských prípravkov.*“

Zvuková zložka:

Žena (sprievodkyňa vo vlaku) počas vstupovania do vlakového kupé vraví: „*Pristúpili.*“
Mužský voiceover následne vraví : „*Rýchly nástup erekcie kedykoľvek a kdekoľvek. Clavin. Mužom hned.*“ V pozadí je počuť ozvenu mužského smiechu.

sponzorské odkazy Česká mincovna SK, Cupra Porsche Slovensko

obrazovo - zvukový predel

Uvedenie prehľadu programov moderátormi zo štúdia a privítanie moderátorky Športových novín.

20:07:04 copyright programu

20:07:07 začiatok programu *TIPOS*

20:08:34 záver programu *TIPOS*

obrazovo - zvukový predel

– upútavky

20:09:59 koniec záznamu vysielania